

Людмила СЕГЕДА

викладач кафедри банківської справи

Тернопільський національний економічний університет

ВПЛИВ НБУ НА КРЕДИТУВАННЯ БАНКАМИ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Сьогодні банки виступають основними інститутами від ефективної діяльності яких залежить подальший розвиток економіки, структурна перебудова якої неможлива без розвитку реального сектора, спрямованого на переоснащення діяльності підприємств, підвищення їх фінансових й виробничих показників, покращення якості продукції, збільшення конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках, що дозволить забезпечити ріст ВВП. Водночас, успішне функціонування реального сектора пов'язане із можливістю своєчасного вливання капіталу в нього, адже в умовах кризи більшість підприємств в зв'язку із нестачею власних коштів, зіткнулись з проблемою пошуку джерел фінансування власної діяльності, а оскільки залучення банківських кредитів для багатьох із них на сьогодні є недоступним, то це відобразилось на зниженні їх виробничих потужностей та призвело до зменшення рівня ВВП й уповільнення економічного зростання.

Тому для забезпечення ефективності банківського функціонування, посилення їх взаємодії із підприємствами реального сектора, співпраця з якими може забезпечити банку значні доходи, необхідно зменшити вплив банківських ризиків й удосконалити методи їх оцінки та управління. Оскільки більшість із них є об'єктивними, то саме в компетенції держави та НБУ знаходиться можливість забезпечення умов доступності позичальників до кредитних ресурсів банків через створення нормального бізнес-середовища для їх діяльності.

Серед основних важелів впливу на кредитні операції комерційних банків одне місце відводиться такому інструменту монетарного регулювання як нормативи обов'язкових резервів. Для активізації кредитування реального сектору банками слід забезпечити надання пільг при формуванні обов'язкових резервів, зокрема шляхом зменшення суми депонування на величину виданих довгострокових кредитів таким підприємствам. Іншим напрямом є стимулювання кредитного забезпечення банками підприємницької діяльності, підприємництва. Такі заходи дозволять стимулювати кредитну активність банківських установ, розширити їхню ресурсну базу, а відтак збільшити обсяги кредитних вкладень у реальний сектор економіки.

Іншим інструментом є відсоткова політика, яка здатна суттєво вплинути на кредитну активність банків. Водночас, останні дії НБУ спрямовані на зростання облікової ставки (14% до 19,5% від 06.02.2015 р.), що спричинить і ріст ставок комерційних банків за надані кредити. А відтак, може постраждати й реальний сектор економіки через спад активності в діловому середовищі. Крім того, таке рішення регулятора в найближчій перспективі сприятиме також і невизначеності на валютному ринку, що, відповідно, не стимулюватиме вкладення інвестицій в підприємства реального сектору. Однак за прогнозами й самого Нацбанку в 2015 році українська економіка скоротиться на 4-5%, але «підвищення процентних ставок матиме мінімальний вплив на активність у реальному секторі економіки, оскільки кредитування банків залишається суттєво обмеженим унаслідок підвищених ризиків ділового середовища».

Водночас, для того, щоб облікова ставка Національного банку України здійснювала ефективний вплив на кредитну активність комерційних банків, її рівень повинен перебувати у межах коридору ринкових процентних ставок комерційних банків за кредитами та депозитами, а для подальшого вдосконалення регулятивного впливу НБУ слід регламентувати величину банківської маржі та відсотками за користування кредитними ресурсами.

Використання такого методу регулювання банківської діяльності в Україні відкриє доступ до кредитних коштів суб'єктів підприємницької діяльності.

Також з метою активізації кредитування реального сектору економіки слід: здійснювати НБУ політику, спрямовану на зниження процентних ставок; удосконалити механізм пільгового кредитування інвестиційних проектів шляхом використання довгострокового рефінансування НБУ і державних гарантій; розглянути можливості лімітування рівня депозитних ставок та встановити «процентні стелі» за кредитами у пріоритетні напрями економічної діяльності; розвинути інфраструктуру підтримки інвестиційного кредитування в частині створення мережі кредитних бюро, інжинірингових компаній, експортно-кредитних агенцій, гарантійних бюро; забезпечити реальне функціонування системи фінансових інститутів розвитку (насамперед Державного банку реконструкції і розвитку); створити мережу регіональних та інвестиційних банків, компенсаційних фондів для надання пільгових кредитів, що забезпечують швидке розширення інвестиційного сегменту фінансового ринку; розробити механізми кредитної підтримки реального сектора економіки із залученням ресурсів міжнародних фінансових організацій на пільгових умовах (синдиковане кредитування).

Список літератури:

1. Дутченко О. М. Проблеми і шляхи розвитку банківського та реального секторів економіки України [Текст] / О. М. Дутченко, О. О. Дутченко // Інноваційна економіка. - 2013. - № 3. - С. 268-272.

2. Белінська Я. В. Структурні суперечності монетарної сфери та напрями посилення стабілізаційно- стимулюючого впливу грошово-кредитних механізмів / Я. В. Белінська. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1441/>

3. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=10465306>